

Muzikaal duivelskind

Vreemde tijd om een album uit te brengen, zeker in een hoer waarop bacteriën afgebeeld zijn. Toch verscheen onlangs *Oscillospira*, een samenwerking tussen **JG Thirlwell** en de Zweedse componist Simon Steensland.

TEKST EN FOTO ROBERT LAGENDIJK

SUCK on this, squarehead! Het is 1 september 1984 en we luisteren naar de eerste groef van het nummer 'I'll Meet You in Poland, Baby' op het kakelverse album *Hole* van eenmansband Scraping Foetus off the Wheel. Het is de tijd dat zelfs muziek een prima slagveld biedt aan de Koude Oorlog. In 1983 bezong Klein Orkest 'De Muur' en Doe Maar 'De bom', maar bij Scraping Foetus off the Wheel, dat juist ver van de geëffende paden van de hitparade opereert, is het een jaar later pas echt menens. 'I'll Meet You in Poland, Baby': de Poolse Veldtocht als metafoor voor een verbroken liefdesrelatie, verpakt in een industrieel liefdesliedje. 'Lust for Death', vol machismo en lolligheid ('Put me out of my misery, I'm dying to get away from it all'), hebben we dan al gehad, 'Satan's Place', met vrolijke Beach Boys-harmonieën, moet nog komen. Het mag duidelijk zijn: de groef van *Hole* leidt uiteindelijk naar een gat met uitzicht op de hel.

Zwartgallig

Even voor de goede orde: Thirlwell, ook bekend als Foetus, Clint Ruin, Xordox, Wiseblood en Steroid Maximus, is atheïst. Hij is de halve wereld over gevlogen om aan zijn doopsgezinde jeugd in Australië te ontsnappen. Voordat *Hole* verscheen had hij al wat muziek uitgebracht, maar de studietechniek kon de zwartgallige muzikale visioenen van de toen twintigjarige Jim Thirlwell nog niet aan en de

albums werden niet opgepikt. In Londen werkte hij in een platenzaak en daar vond hij zielsverwanten in Nick Cave, Marc Almond van Soft Cell en Matt Johnson alias The The. De zwarte kant van Cave, het plakkerige, geile leer van Almond en het technische vernuft en de autonomie van The The gingen in Thirlwells blender, maar hij smeedt er meer bij: klassieke orkesten, slachthuizen, bigbands, draaiorgels en tekenfilms – het ging er allemaal in en kwam eruit onder de handelsnaam Foetus. Maxisingles en elpees met vierlettertitels werden de wereld in geslingerd: *Deaf*, *Ache* en in 1984 dus *Hole*. Later zouden er nog zeker acht volgen. Plus talloze soundtracks, nevenprojecten, samenwerkingen en remixalbums, vaak in opdracht, onder weer andere pseudoniemen en doorgaans instrumentaal. Op de hoezen versmelt

Thirlwell belandt na optredens steevast aan de beademing en laat zich fotograferen aan het kruis. Hij is bereid voor zijn kunst te sterven.

doe-het-zelver Thirlwell steevast nazisymboliek met communistisch ontwerp. Het zijn platen waar je ouders je liever niet mee thuis zien komen.

Precisie

Op *Hole* is de zieke geest van het Australische duivelskind voor het eerst in volle glorie te horen. Thirlwell is mateloos en opereert op de grens van het ongezonde. Bipolair wellicht, maar dat las je vroeger niet in de bladen. Dagelijks werkt hij zijn ideeën uit op keyboards, maar het echte werk moet plaatsvinden op onbetaalbare apparatuur in de studio, waar hij in de dode uurtes gebruik van mag maken. Hij schrijft de muziek in die tijd vooral in zijn hoofd. Met papiertjes vol teksten en notities over melodieën gaat hij de studio in om *Hole* op te nemen. Thirlwell ontwikkelt daarvoor zijn eigen numerieke systeem dat hij, op de maat van een metronoom, inspreekt op tape. Het programmeren moet met chirurgische precisie. Hij maakt werkdagen van 36 uur, belandt na optredens – een soort strip-teaseact met een *backing tape* – steevast aan de beademing en laat zich fotograferen aan een kruis. Jim Thirlwell is bereid voor zijn kunst te sterven. Hij werkt in die tijd ook samen met Nick Cave (nog zo'n ideale schoonzoon) op diens *From Her to*

Jim Thirlwell als Wiseblood in Paradiso, 9 september 1986

Eternity. De feut schrijft mee aan het nummer 'Wings off Flies'. Cave zet Thirlwell direct uit zijn band: 'Te strikt, te manisch.' Thirlwell op zijn beurt vindt doodgraver Cave in de studio een landerige slons.

Puzzelplezier

In 2020 'even' naar *Hole* luisteren op Spotify is een uitdaging. Maar met de albumhoes binnen handbereik, het tekstvel op schoot en een goede koptelefoon op blijft de plaat een fascinerend inkijkje in het adolescentenbrein van Thirlwell. Ook op opvolger *Nail*, die een jaar later verschijnt, tapt Thirlwell uit het vat met duizend ingrediënten van het huis. Zijn slaghout is de kostbare Fairlight, een eerstegeneratiesampler. Voor hetzelfde geld heb je in

die tijd een leuke doorzonwoning. In de overvolle groeven van het vinyl gaat Bartók de strijd aan met Benny Goodman, terwijl Tom en Jerry nog een keer langsrazen en de achtervolging inzetten. De teksten ook nu weer vlijmscherp en met de vlotste pen geschreven. 'I'm cancelling my next birthday' als schuddebuikende flirt met de dood, een oneliner waar Joaquin Phoenix' Joker een moord voor zou doen, door Thirlwell gebracht met het timbre van een klopper en de rasp van een keukenmachine. En ook nu weer urenlang puzzelplezier met de teksten bij de hand. Thirlwell gaat altijd kopje-onder in de donkere verhalen die hij wil vertellen. Hij maakt er hele karakterstudies van. Natuurlijk, alles om te shockeren. Het nummer 'Di-1-9026' verwijst naar het telefoonnummer van de

Spahn Ranch in Californië, waar de Charles Manson Family ooit verbleef. '10050 Cielo Drive'? Bingo! Het adres waar de sekte de moord pleegde op Sharon Tate. 'Alas poor Yorick... I knew me well'? Een knipoog naar Shakespeare. 'Fee-fi-fo-fum'? *Jack and the Beanstalk!* Wie gaf Mama Cass van The Mamas & the Papas het broodje ham waarin ze stikte? Precies! Scraping Foetus off the Wheel, je steekt er altijd weer iets van op. Je zou bijna zeggen: jammer

dat Thirlwells nieuwste project instrumentaal is.

JG Thirlwell & Simon Steensland: *Oscillospira* (Ipecac Recordings)

